॥ ६३ ॥ प्रबर्हःश्रेष्ठःप्रगल्भोवक्ता ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ मंडमयंघृतमतिस्वादुइतिहिप्रसिद्धं ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ जीवतत्त्वंवक्तुमुपक्रमते अबुध्यमानामिति जडाप्रकृतिःपुंसाप्रकाश्यतेनतुपुमान्प्रकृत्या तेनजीवस्यबुध्याद्यगोचरत्वेननिष्कलत्वमुक्तं ॥७०॥ अनेनपंचविंशेनप्रतिबोधेनबोधप्रतिबिंबात्मनातत् तांप्रकृतिंप्रधानंप्रधीयतेऽस्मिंश्चितिच्छायेतियोगात्प्रधानसंज्ञंप्रवदंति एतेनचितिच्छायापन्नाबुद्धिरेवाहंप्रत्ययविषयइत्युक्तं यथाश्रुतिनिदर्शनात् एकएवतुभूतात्माभूतेभूतेव्यवस्थितः एकधाबहुधाचैवदृश्यतेजलचंद्रवदितिजलचंद्रदृष्टांतादित्यर्थः ॥ ७१ ॥ पश्यन्निति चिदाभासादन्यःसाक्षीपश्यन् जाग्रदादौपुंप्रकृत्योर्विवेकख्यातिकालेवापश्यन्सविकारंचतुर्विंशंपंचविंशंचपश्यति अपश्यन्सुषुप्त्यादौनिर्विकल्पकसमाधौचषड्विंशंपश्यति एतेनयःसाक्षीसएवसाक्ष्येणसंबद्धश्चेत्पंचविंशोभवतिसाक्ष्येणवि

दैवतेभ्यःपितृभ्यश्चदैतेयेभ्यस्ततस्ततः ॥ प्राप्तमेतन्मयाकृत्स्नंवेद्यंनित्यंवदंत्युत ॥ ६३ ॥ तस्मात्तद्वैभवद्बुद्ध्याश्रोतुमिच्छामिब्राह्मण ॥ भवान्प्रबर्हःशास्त्राणांप्रगल्भश्चातिबुद्धिमान् ॥६४॥ नतवाविदितंकिंचिद्भवान्श्रुतिनिधिःस्मृतः॥ कथ्यतेदेवलोकेचपितृलोकेचब्राह्मण॥६५॥ब्रह्मलोकगताश्चैवकथयंतिमहर्षयः॥ पतिश्चतपतांश्चदादित्यस्तवभाषिता ॥ ६६ ॥ सांख्यज्ञानंत्वयाब्रह्मन्नवासंकृत्स्नमेवच ॥ तथैवयोगशास्त्रंचयाज्ञवल्क्यविशेषतः ॥ ६७॥ निःसंदिग्धंप्रबुद्धस्त्वंबुध्यमानश्चराचरं॥ श्रोतुमिच्छामितज्ज्ञानंघृतंमंडमयंयथा ॥ ६८॥ याज्ञवल्क्यउवाच कृत्स्नधारिणमेवत्वांमन्येगंधर्वसत्तम ॥ जिज्ञाससेचमांराजंस्तन्निबोधयथाश्रुतं ॥ ६९ ॥ अबुध्यमानांप्रकृतिंबुध्यतेपंचविंशकः ॥ नतुबुध्यतिगंधर्वप्रकृतिःपंचविंशकं ॥७०॥ अनेनप्रतिबोधेनप्रधानंप्रवदंतितत् ॥ सांख्ययोगाश्चतत्त्वज्ञायथाश्रुतिनिदर्शनात् ॥ ७१ ॥ पश्यंस्तथैवचापश्यन्पश्यत्यन्यःसदानघ ॥ षड्विंशंपंचविंशंचचतुर्विंशंचपश्यति ॥ ७२ ॥ नतुपश्यतिपश्यंस्तुयश्चैनमनुपश्यति ॥ पंचविंशोभिमन्येतनान्योस्तिपरतोमम ॥ ७३ ॥ नचतुर्विंशकोग्राह्योमनुजैर्ज्ञानदर्शिभिः ॥ मत्स्यश्चोदकमन्वेतिप्रवर्तेतप्रवर्तनात् ॥ ७४ ॥ यथैवबुध्यतेमत्स्यस्तथैषोप्यनुबुध्यते ॥ सस्नेहात्सहवासाच्चसाभिमानाच्चनित्यशः ॥ ७५ ॥ सनिमज्जतिकालस्ययदैकत्वंनबुध्यते ॥ उन्मज्जतिहिकालस्यसमत्वेनाभिसंवृतः ॥ ७६ ॥ यदातुमन्यतेन्योहमन्यएषइतिद्विजः ॥ तदासकेवलीभूतःषड्विंशमनुपश्यति ॥ ७७ ॥ अन्यश्चराजन्यवरस्तथान्यःपंचविंशकः ॥ तत्स्थानाच्चानुपश्यंतिएकएवेतिसाधवः ॥ ७८ ॥ तेनैतन्नाभिनंदंतिपंचविंशकमच्युतं ॥ जन्ममृत्युभयाद्भीतायोगाःसांख्याश्चकाश्यप ॥ षड्विंशमनुपश्यंतःशुचयस्तत्परायणाः ॥ ७९ ॥

युक्तःषड्विंशइत्युक्तं ॥ ७२ ॥ षड्विंशस्याद्वैतत्वंवदन्चतुर्विंशस्यात्मत्वंलोकायतसौगतसंमतंनिरस्यति पंचविंशइति ॥ ७३ ॥ नयाज्ञआत्मभावेनेतिशेषः ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ कालस्यकालेनएकत्वंषड्विंशादभेदं मज्जनोन्मज्जनेसंसारमोक्षौ समत्वेनज्ञातेनब्रह्मभावेन ॥ ७६ ॥ तमेवकालमाह यदेति अहंचिदात्मा एषोहमर्थादिरनात्मा ॥ ७७ ॥ प्रागुक्तंजीवेशयोरभेदंपरामृशति अन्यइति वरःषड्विंशः तत्स्थानादितिभावप्रधानोनिर्देशः वरस्यावराधिष्ठानत्वादित्यर्थः अवरस्यरज्जूरगवद्बाधेसतिवरएकएवेतिसाधवोनुभवंतीतिभावः ॥ ७८ ॥ तेइतिसार्धश्लोकोव्याख्यातः ॥ ७९ ॥

Digitized by Google